

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.001.12.2017
P/17/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź
T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90
llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2016 r.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi.
Kontroler	Renata Biskupska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/4/2017 z dnia 2 stycznia 2017 r. (Dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, zwany dalej „Sądem Okręgowym”, z siedzibą przy ul. J. Słowackiego 5, 97-300 Piotrków Trybunalski, regon 000571524.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Justyna Błasińska, Dyrektor Sądu Okręgowego od dnia 1 marca 2017 r. Poprzednio stanowisko Dyrektora Sądu Okręgowego zajmowali: Magdalena Dąbrowska (od 21 października 2016 do 28 lutego 2017 r.), Anna Owczarek (p.o. Dyrektora w okresie od 19 sierpnia do 20 października 2016 r. i Jan Gajewski (do 18 sierpnia 2016 r.). (Dowód: akta kontroli str.3-8)

II. Wprowadzenie

Celem kontroli była ocena wykonania budżetu przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w 2016 roku w ramach części 15/8 Sąd Apelacyjny w Łodzi.

W ramach budżetu Sądu Okręgowego, który był ujęty w dziale 755 Wymiar sprawiedliwości, finansowano zadania dotyczące sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez Sądy Powszechne. Misją Sądu Okręgowego była sprawna obsługa obywateli, odpowiednie wykonywanie ustawowych zadań oraz zapewnienie warunków umożliwiających podnoszenie na wyższy poziom ochrony prawnej i bezpieczeństwa obywateli.

Zakres kontroli obejmował:

- analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych¹,
- wydatki budżetu państwa², w tym efekty uzyskane w wyniku ich realizacji,
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2016 oraz sprawozdań za IV kwartał 2016 r. w zakresie operacji finansowych,
- realizację wniosków pokontrolnych sformułowanych po poprzedniej kontroli budżetowej.

Dochody zrealizowane przez Sąd Okręgowy w 2016 r. wyniosły 3.264,6 tys. zł i stanowiły 1,9% dochodów budżetowych uzyskanych w części 15/08 (169.753 tys. zł). Wydatki ogółem Sądu Okręgowego wyniosły 19.757,9 tys. zł i stanowiły 3,3% wydatków budżetu państwa wykonanych w części 15/08 (590.754 tys. zł).

(Dowód: akta kontroli str. 9-65)

¹ Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r., kontrola dochodów budżetowych w części 15/08 została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

² W 2016 r. Sąd Okręgowy nie planował i nie wydatkował środków z budżetu środków europejskich.

III. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia³ pozytywnie wykonanie budżetu Sądu Okręgowego w 2016 r. w ramach części 15/18 Sąd Apelacyjny w Łodzi.

W wyniku kontroli 11% zrealizowanych przez Sąd Okręgowy wydatków⁴ stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie o finansach publicznych⁵ i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono przypadków niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. W rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele prowadzonej działalności zaplanowane w układzie zadaniowym wydatków i planie działalności.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania budżetowe Sądu Okręgowego za 2016 r. i sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2016 r. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a kwoty w nich wykazane były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Zastosowane mechanizmy kontrolne zapewniły w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań.

Wnioski Najwyższej Izby Kontroli sformułowane po przeprowadzeniu w Sądzie Okręgowym kontroli wykonania budżetu państwa w 2013 r. zostały zrealizowane.

IV. Wyniki kontroli

1. Dochody budżetowe.

Opis stanu
faktycznego

W planie finansowym Sądu Okręgowego na rok 2016 (sporządzonym na podstawie ustawy budżetowej) w rozdz. 75502 Jednostka sądownictwa powszechnego ujęto dochody budżetu państwa w kwocie 2.821 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 3.264,6 tys. zł⁶ i stanowiły 115,7% kwoty planowanej na rok 2016 oraz 104,5% kwoty wykonanej w 2015 r. Wzrost dochodów spowodowany był głównie przejęciem przez Sąd Okręgowy sprzedaży znaków sądowych w związku z likwidacją kasy w Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim.

Na koniec 2016 r., zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, należności pozostałe do zapłaty wyniosły 592,6 tys. zł i były niższe o 39,0 tys. zł (6,2%) od należności odnotowanych na koniec 2015 r. Dotyczyły one głównie wpływów z grzywien (386,5 tys. zł, 65,2%) i różnych opłat (203,6 tys. zł, 34,4%).

Należności przeterminowane wyniosły na koniec 2016 r. 504,9 tys. zł i były wyższe o 29,9% od zaległości stwierdzonych na koniec roku poprzedniego (388,5 tys. zł). Zaległości wynikały głównie z zasądzonych i niezapłaconych grzywien (328,0 tys. zł, 65%) oraz niezapłaconych w terminie opłat (174,4 tys. zł, 34,5%). Jak wyjaśniła p.o. Dyrektora Sądu Okręgowego, sprawy dotyczące należności sądowych prowadzone były w wydziałach merytorycznych. Według informacji przedstawionych przez te wydziały, powodem wzrostu zaległości netto było m.in. zamiana grzywien na kary zastępcze i długi okres uprawomocniania się wyroków, rozkładanie należności na raty w związku z trudną sytuacją majątkową i rodzinną dłużników oraz niska skuteczność egzekucji komorniczych.

(Dowód: akta kontroli str. 59-61, 66-74, 361)

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, opisowa, negatywna.

⁴ 3,3% wydatków zrealizowanych w części 15/08.

⁵ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 ze zm.).

⁶ Najwyższy udział w dochodach (91,6%) stanowiły wpływy z tytułu orzeczonych kosztów i opłat sądowych oraz za znaki sądowe (2.989 tys. zł w § 0690). Pozostałą kwotę uzyskano głównie z grzywien – 6,2% dochodów (202 tys. zł w § 0570).

Opis stanu
faktycznego

2. Wydatki budżetu państwa.

Wydatki Sądu Okręgowego w 2016 roku zostały zrealizowane w kwocie 19.757,9 tys. zł, co stanowiło 99,8% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2015 nastąpił wzrost wydatków o 309,7 tys. zł (o 1,6%), głównie w wyniku podwyżki wynagrodzeń, zwiększenia wypłat orzeczonych kar i odszkodowań na rzecz osób fizycznych i przeprowadzania prac remontowo-konserwatorskich.

(dowód: 362-364)

W 2016 r. Sąd Okręgowy nie planował i nie realizował wydatków budżetu środków europejskich.

(dowód: akta kontroli str. 148)

Zobowiązania ogółem wyniosły na koniec 2016 roku 1.240,1 tys. zł i były wyższe od zobowiązań odnotowanych w roku poprzednim o 160,3 tys. zł. Wzrost zobowiązań wynikał m.in. ze wzrostu kwoty przewidzianej na wypłatę dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

Na koniec 2016 r. wystąpiły zobowiązania wymagalne na kwotę 116,6 tys. zł, od których naliczono i zaewidencjonowano odsetki (63,84 zł). Zobowiązania te wynikały z wyroku sądowego w sprawie wypłaty odszkodowania, który uprawomocnił się 27 grudnia 2016 r. i został przekazany przez Wydział Karny do realizacji w dniu 4 stycznia 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 362-364)

W 2016 r. zapłacono odsetki od nieterminowych płatności w wysokości 203,81 zł. Zapłata odsetek wynikała z wypłat orzeczonych przez sąd odszkodowań, których zgodnie z przyjętą w Sądzie zasadą dokonywano kilka dni po uprawomocnieniu się wyroków sądowych⁷.

(dowód: akta kontroli str. 362-364)

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków budżetu państwa w kwocie 2.173,4 tys. zł, tj. 11% wydatków Sądu Okręgowego. Doboru próby wydatków dokonano metodą MUS⁸ oraz w sposób celowy na kwotę 687 tys. zł.

Badaniem objęto 81 zapisów księgowych⁹ (2.173,4 tys. zł)¹⁰, w tym w grupie wydatków majątkowych osiem zapisów na kwotę 349,6 tys. zł oraz w grupie wydatków bieżących pozapłacowych 73 zapisy na kwotę 1.823,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 365)

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatki zrealizowano na podstawie planu finansowego, z przeznaczeniem na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. W badanej próbie wydatków w łącznej kwocie 1.451 tys. zł, stanowiącej 7,3% wydatków Sądu Okręgowego, nie stwierdzono nieprawidłowości pod kątem prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹¹.

W wyniku analizy trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzonych w trybie przetargu nieograniczonego i z wolnej ręki oraz jednego postępowania, do którego nie zastosowano przepisów ustawy Prawo zamówień

⁷ Z powodu oczekiwania na ewentualny wpływ środka odwoławczego.

⁸ Doboru dokonano z wykorzystaniem „Pomocnika kontrolera wersja 5.5”, uwzględniając wyniki przeprowadzonej oceny ryzyka wystąpienia nieprawidłowości i przyjmując następujące parametry: ryzyko statystyczne (RS) - 40%, próg istotności (TB) - 2%, błąd badania, czyli próg istotności wykonawczej - $e=0,75$ TB. Z wylosowanej próby dowodów na kwotę 1.594,3 tys. zł wyłączono błędnie dobrany dowód, dotyczący zapłaty składek ZUS w kwocie 107,9 tys. zł. Metodą MUS dobrano wydatki na kwotę ogółem 1.486,4 tys. zł.

⁹ W Zintegrowanym Systemie Rachunkowości i Kadr Jednostek sądownictwa powszechnego, zwany dalej system ZSRK.

¹⁰ Struktura próby (2.173,4w tys. zł) na zadanie 18.3 Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez Sądy Powszechne i Wojskowe.

¹¹ Dz.U. z 2015 r. poz. 2164, ze zm.

publicznych o łącznej wartości udzielonych zamówień 1.161,4 tys. zł nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych.

(dowód: akta kontroli str.367)

Szczegółowe badanie dwóch zadań¹² w ramach dwóch funkcji państwa w układzie zadaniowym wykazało, że cele i mierniki Sąd Okręgowy definiował na poziomie zadania 18.3, podzadania 18.3.1 i działań 18.3.1.1, 18.3.1.2 i 18.3.1.3¹³. Przyjęte dla zdefiniowanych przez Sąd Okręgowy zadań, podzadań i działań cele i mierniki zostały określone w prawidłowy sposób i były zgodne z celami i miernikami określonymi w planie działalności dla Sądu Okręgowego. Wartości mierników realizacji celów dla kontrolowanych zadań/podzadań/działań osiągnęły założony poziom. Monitoring mierników prowadzony był systematycznie na podstawie rzetelnych źródeł danych. Głównym efektem realizacji zadań było m.in. terminowe wypłacanie świadczeń na rzecz sędziów w stanie spoczynku i ich rodzin, zwiększenie dostępności obywatela do sądu, jak również skrócenie czasu postępowań sądowych.

(dowód: akta kontroli str. 366)

Wnioski Najwyższej Izby Kontroli sformułowane po przeprowadzeniu w Sądzie Okręgowym kontroli wykonania budżetu państwa w 2013 r. dotyczące prawidłowego ewidencjonowania i opisywania dowodów księgowych, jak również prawidłowego wykazywania należności w sprawozdaniach zostały zrealizowane. Dokonano także korekty sprawozdania RB 27 za rok 2013.

(dowód: akta kontroli str. 369, 370)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności Sądu Okręgowego dotyczącej wydatków budżetu państwa nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Sprawozdania

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez Sąd Okręgowy rocznych sprawozdań budżetowych za 2016 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),

a także sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2016 r.:

- o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb -N),
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania te zostały wygenerowane z systemu ZSRK na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej, terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁴, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹⁵, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹⁶.

¹² Zadanie 13.2 Świadczenia społeczne i zadanie 18.3 Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez Sądy Powszechne i Wojskowe.

¹³ Zadanie 18.3 – wskaźnik opanowania wpływu spraw, podzadanie 18.3.1 – średni czas trwania postępowań sądowych i działań 18.3.1.1, 18.3.1.2 – wskaźnik opanowania wpływu spraw i działanie 18.3.1.3 – wskaźnik uiszczeń do przypisów.

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1015, ze zm.).

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1773).

¹⁶ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz.U. Nr 298 poz. 1766).

Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej, tj. krzyżowe sprawdzanie zgodności poszczególnych sprawozdań i weryfikacja poszczególnych pozycji w sprawozdaniach z wydrukami kont zapewniały w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań budżetowych.

(dowód: akta kontroli str. 368)

W Sądzie sporządzano także - do użytku wewnętrznego - kwartalne pomocnicze sprawozdania z wykonania planu Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej na druku Rb-33. W 2016 r. Sąd nie orzekał nawiązek na państwowy fundusz celowy. W związku z powyższym, w dokumencie tym, sporządzonym według stanu na koniec 2016 r. w częściach „Przychody” oraz „Koszty i inne obciążenia” wykazano stany zerowe.

(dowód: akta kontroli str. 343-356)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności Sądu Okręgowego dotyczącej sprawozdawczości nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. Wnioski

Wnioski pokontrolne

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji przez Sąd Okręgowy budżetu państwa w części 15/08, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁷ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi.

Łódź, dnia 28 marca 2017 r.

Kontroler:

Renata Biskupska
Gł. specjalista k. p.

R. Biskupska
Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Dyrektor
Przemysław Szewczyk

P. Szewczyk
Podpis

¹⁷ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.

28.03.2017 r.